

## Vázsonyi a műszerüzem botrányáról

A Műszerüzem és a Zita-kórházi visszaélések  
— A pénzügyi bizottság ülése

A főváros pénzügyi bizottsága ma délelőtt tartotta a nyári szünet után első ülését. Az ülés eseménye Vázsonyi Vilmosnak a műszerüzem botránya alkalmából a fővárosi üzemekről tartott nagyszabású beszéde volt. Az ülésen Bódy alpolgármester elnököt. Az ülés elején Vázsonyi állott föl szólásra.

### Vázsonyi Vilmos beszéde

Fizstelt pénzügyi bizottság! Azt hiszem, természetesnek méltóztatik tartani. — kezdte Vázsonyi felszólalását — hogy a napirend előtt szóvá akarom tenni azokat a kérdéseket, amelyekkel a nyilvánosság foglalkozik, mert hiszen természetes, hogy ezekkel a kérdésekkel első sorban talán nekünk kell foglalkozni. Már hetek óta folytonosan olvashatunk vádakat egyes fővárosi alkalmazottak ellen, továbbá vádakat, amelyek általános gyűjtőfogalom alatt a városháza ellen intéztettek. Mindenki hozzászól ezekhez a kérdésekhez, minden extraneus teljesen jogosítva érzi magát arra, hogy kritikát gyakoroljon. Azt hiszem, hogy a dolgok ilyen állásában a legtermészetesebb, hogy hozzászóljunk ezekhez a kérdésekhez mi is, akik a városháza organumai vagyunk, elsősorban azok, akik a népesség bizalmából a városnak képviselőtestületét alkotjuk és ha a közgyűlés egybe nem ül, akkor a pénzügyi bizottságot, amely tulajdonképp kontrolja az egész közigazgatásnak, kell felhasználni, hogy a nyilvánosság előtt egyrészt számot kérjünk ezeket az ügyeket, másrészt alkalmat adjunk arra, hogy felelős vezetőink ne csak hirlapi nyilatkozatok formájában kifelé a publikumnak, hanem itt közöttünk, nekünk és a közönségnek együttesen adjanak felvilágosítást. (Ugy van, ugy van!) Az első, amit hangsúlyozni kívánok, az, hogy ez a mód az ügy helyes elintézése és nagyon sajnálom, hogy eddig nem került ezen fórum elé. Az ügy helyes elintézése csak itt történhet, különben annak a felfogásnak adnánk tápot, mintha akkor, mikor visszaélések fordulnak elő, ezeknek a megtorlására nekünk idegen segítségre volna szükségünk. Továbbá: hogy az idegen segítség nélkül a visszaélések megtorlás nélkül maradnának. Az első kijelentés, amelyre szoritkozom a magam és mindnyájunk nevében, az, hogy nem tartunk ott, hogy erkölcsi importra van szükségünk. (Ugy van!) Ha visszaélés fordul elő, nyugodtan intézem ezt a felszólítást mindenkire, nem forog fenn annak szüksége, — legalább így remélem — hogy idegen segítséghez kellene fordulni. Nem hiszem, hogy volna olyan bizottsági tag, akinek ha visszaéléseket hoznának tudomására, nem volna hajlandó mindent elkövetni, hogy ezek a dolgok megtoroltassanak. Én a magam részéről legalább jogosítva vagyok annak a kijelentésére — azt hiszem minden önhittség nélkül azon 22 évi működésem után, amelyet a városnak szenteltem — hogy senkinek a morális importjára nem szorultam soha (Éljenzés) és ha bármikor hozzám vagy más bizottsági tagtársamhoz fordul valaki, akinek adatai vannak, elérni azt, hogy ezek a visszaélések kellő fórum elé jussanak és megtoroltassanak. Azért kell ezt erősebben hangsúlyoznom, mert az egész visszaélési ügynek tulajdonképpen az a körülmény kölcsönzött fatális látszatot, hogy kívülről indult meg, a publikum előtt azt a hiedelmet keltvén, mintha külső beavatkozás nélkül lehetetlen lett volna ezeket a vádakat emelni és lehetetlen lett volna kideríteni a visszaéléseket. Nem akarom, hogy félreértés legyen. Nem teszek semmiféle szemrehányást azoknak, akik a visszaéléseket nyilvánosságra hozták, ellenkezőleg: köszönetemet fejezem ki nekik. Ellenben azon adataiszolgáltatókról beszélek, akik igen gyakran az alkalmazottak körében vannak és akik adataikkal nem azokat keresik fel, akik legálisan követelhetik a visszaélések megtorlását, hanem ezen mai módját keresik a visszaélések felderítésének. Hogy egész világosan szóljak, nem teszek annak a hirlapirónak, Fényes László barátomnak szemrehányást, akihez meghitt személyes barátság fűz, sőt akivel együtt dolgoztam, mert szóváltotta ezeket tudom, hogy őt mellékcélok nem vezetik, ő fanatikus ember, akit tisztán az igazság vezet, nincs semmiféle várospolitikai célja. Ő nem tartozik azon örökségből kipottyanat várományosok közé, akiknek káiján mellékcéljuk van,

midőn városi visszaéléseket kiderítenek. Sőt nagyon helyeslem, hogy a tudomására jutott visszaéléseket nyilvánosságra hozta. Más állásban levőknek teszek szemrehányást, mert úgy tüntetnek fel bennünket, mintha a városházán visszaéléseket másképpen kideríteni, mint ilyen külső brachiummal, nem lehetne. Ha például egy ellenzéki képviselő az igazságtudástól várja, a város megkerülésével, azt, hogy visszaélés kiderítették, ezt furcsának találom az ellenzéki szemponjtából, hogy az autonómiának így keres védelmet, de furcsa ama képviselőtársaival szemben, akikkel érintkezik. Én, ha például Komárom megyében történt visszaélésekről volna tudomásom, ha csak egyetlen tisztességes embert ismerek azon vármegye törvényhatóságából, akkor én ennek a tisztességes embernek adnám adataimat és mindaddig, míg meg nem tagadná, hogy a belső fórumon érintézi a visszaéléseket, magam nem avatkozom az egészbe. Különösen nem keresem az autonómia védelmét, mint erős ellenzéki, a kormánytól és nem tüntetném fel az autonómiát úgy, mintha külső beavatkozásra volna szükség. Ellenkező esetben az a hit támadhat, hogy itt csupa bűnpártoló ül, ha ily beavatkozás nincs. Hangsúlyozom, hogy nem akadok fenn etikettkérdéseken. Soha oly kelletlen és fájó érzéssel nem szólaltam fel, mint midőn ez a kérdés került a bizottság elé. Valóságos torturát kell elszendvedniök heteken keresztül mindazoknak, akiknek bármilyen csekély szerepük van Budapest székesfőváros közgyűlésén, mert legyünk azzal teljesen tisztában, hogy mikor a Zita-kórháznak egy alárendelt közeget visszaélések elkövetésével vádolták, majd midőn később a műszerüzem igazgatója ellen emeltek vádat, a vádaskodás nemcsak ezekre redukálódott és azokra, akik a szükséges kontrollt elmulasztották, hanem tovább ment — mindig az állítólagos vádak szerint megyek, mert akták nincsenek előttem és mint a fegyelmi választmány tagja se mehetek tovább a kritikában, mint amennyire tulajdonképp szabad és először az volt a vád, hogy alárendelt tisztviselő a kórházból hazavitt bizonyos dolgokat, ezt összefüggésbe hozták a város és az egész közgyűlés szemmel. Tehát e szerint mint közgyűlési tagok felelünk mindannyian azért, ha valamelyik kórházból az élelmezési tiszt hazavisz sonkát vagy zsirt! (Derülttség.) Nekem tehát ezentul őrt kell állanom az összes kórházakban, fürdőkben, mert ha valaki e helyekről valamit hazavisz, azért mint közgyűlési tag felelős vagyok. Az volt a másik vád, hogy a Zita-kórházra felügyelő tanácsnok ezen kórházból, bár készpénzfizetés ellenében, szerzte be bizonyos házi szükségleteit.

Én erre nézve azt mondhatnám, hogy a botlások nem többet jelentenek, mint a bűnök. De a kórházügy tulajdonképpen alárendeltbb jelentőségű lett volna, mert a Zita-kórháznál más megjegyezni valója is lehetne a közönségnek, mint az, hogy egy segédtsit követett-e el vagy sem visszaéléseket, csináltak-e tortákat házilag, vagy nem. Ennél sokkal fontosabb kérdéssé nőtte ki magát a műszerüzem igazgatójának ügye. Ez a kérdés ismét oly természetű, hogy én akták nélkül véleményem mondani arról, mi történik, nem tudok. Egyik része az ügynek fegyelmi eljárás alatt van, másik része pedig büntető-eljárás tárgyát képezi. A vád szerint kétségtelen, hogy visszaélések fordultak volna elő.

Azt kell most kérdeznem, midőn e kérdésről, azt hiszem, felesleges vitáznom, hogy ez kétségtelenül súlyos megsértése a kötelességnek azok részéről, akik felügyeleti teendőikkel voltak megbízva, azt kell kérdeznem, már most, hogyan lehetséges, hogy ennél az esetben is hallók hangokat, amelyek ismét a közgyűlést akarják felelőssé tenni azért, hogy a műszerüzemnek tisztelt igazgatója, a vád szerint, méltóztatott visszaéléseket elkövetni, a kontrollra hivatott tisztviselőnek hanyagsága következtében, akik ezt észre nem vették.

Bocsánatot kérek, elsősorban, mielőtt az üzemekről általában szólanék, ki kell emelnem, hogy ez a műszerüzem tulajdonképpen nem is tartozik az igaz üzemek közé. Ez a műszerüzem nem közgyűlési határozatból keletkezett. Ez a tanács legelsőjából alakult.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban taglaltam azt, hogy nem állapítható meg a közgyűlésnek felelőssége ezért, ha ez üzemnél visszaélés követnek el: mi a közgyűlés felelőssége? A közgyűlés tagjai felelősek azért a határozatokért, amiket a közgyűlésen meghoznak és felelősek azért, hogy felelősségre vonják-e azokat, akik kiderült hanyagság, visszaélés esetén megérdemlik a felelősségre vonást. Más felelőssége a közgyűlés tagjának nincs.

Olvastam, hogy a közgyűlés tagjai illegális befolyást gyakorolnak a tanács tagjaira. A polgármester ur e védelemből nem kér, e védelem a polgármestert úgy akarja odaállítani, mintha pandantja volna a fogoly pápának és ő a közgyűlésnek a foglya.

A közgyűlésnek e bevonása méltatlan és nem tudom, mi csoda célokat követ. Közönségtől vagyok azok iránt, akik a visszaélést leleplezik és kérek a közönség köréből mindenkit, aki visszaélésről tud, hogy azokat hozza tudomásunkra, mert nincs érdekünk, hogy visszaélés ne lepleztessenek le, de az ellen határozottan tiltakozni kell, hogy amikor ilyen sajnálatos szeny kavargó, ami különben a háboruban nem valami különös dolog, mert másutt is előfordul, hogy itt mindig gyűjtőfogalommal a városházáról beszéljünk általánosságban, az egész közgyűlésről általánosságban és felelőssé tegyünk tisztességes embereket azért, mert egy segédtsitnek tetszett sonkát vagy zsirt hazavinni, vagy mert alkalmaztak valakit a kórházüzemnél, akivel szemben vigyázatlanok voltak már az alkalmaztatás pillanatában és akivel szemben vigyázatlanok maradtak később is, a kontrollt nem gyakorolták és visszaélés elkövetésére adtak alkalmat.

Ez az egész ügy engem a legközelebből érint. Egész életemet annak a célnak szenteltem, hogy Budapesten a kapitalista gazdálkodás karmiból bizonyos monopolista vállalatokat kiragadjunk és azokat községi üzembe vegyük. És most, amikor nagy és kinos küzdelem után, ez nagyrésztben sikerült, azt szenvedjük el, hogy azért, mert akadt itt vagy amott egy ember, aki visszaél egy üzemben, ennek ténye alapján kompromittálva legyen nemcsak az az irányzat, amelynél tisztességesebbet, becsületesebbet képzelnem nem lehet és amely a városnak hasznára van? Nemcsak ez az irányzat legyen kompromittálva, hanem mindnyájan, aki egy életet töltöttem el a kapitalista élet ellen való küzdelemben?! Ugy álljak a közvélemény előtt, mint aki a házikézessé panamákat akar fedezni?! Azért érint engem, ami történt, a legközelebbiből, mert egész életemet annak szenteltem, hogy a házikézessé gondolatát megvalósítsam és a polgármester urral szemben azért volt mindig bizonyos gyengém, mert hálás voltam iránta, hogy amit álomnak hittem akkor, midőn községi pályámon megindultam, azt ő erős kézzel megvalósította és amit mi lehetetlennek tartottunk, mindezeket az üzemeket kiragadta hatalmas vállalatok kezébe. Csodálatos, hogy az emberek milyen feledékenyek, és Hézszer sonkái és Dénes kötszerüzletei milyen hamar felejtetik el az emberekkel a multat és milyen igazságtalanságra ragadtatják őket! El van felejtve a kinos küzdelem, amelyet erős pénzügyi hatalmakkal szemben folytattunk és itt nekem dicsőítik azt a multat, mikor hasonló esetek nem fordultak elő! Persze a plakát-monopóliumnál minden rendben volt abban az időben. Olyan rendben, hogy midőn az Emmerling-cég megkapta a monopóliumot, mi saját plakátjait után fizettünk neki azért, mert kegyes volt elfogadni a monopóliumot. El kell-e mondani, hogy hatalmas miniszteriumi befolyásokkal szemben kellett az akkori közigazgatásnak ezt a szégyenoszlopát megdönteni. Kell-e elmondani, hogy a Wekerle-kabinetnek ténye volt, hogy fulárral küldte le, nehogy elveszzenek, a fontos iratokat, amelyek azt a rendelkezést tartalmazták, hogy a főváros végre megszabaduljon ettől a monopóliumtól. Itt vannak még a Wekerle-kabinet belügyminisztere, államtitkára, ok felvilágosítást nyújthatnának, hogy mikor a vásárpénztárt kiragadtuk a Kereskedelmi Bank és a Lezárt Bank kezéből, minő hatalmas befolyások érvényesültek és miféle intim irások mentek föl hátunk mögött innen a városi hivatalokból is. Hatalmas erővel kellett megküzdeni, és kinos vergődés után sikerült az ügyet elintézni.

Emlékezzünk csak a gázgyár dolgaira. Egy országgyűlési képviselő, Olay Lajos interpellált a képviselőházban, mondván, hogy a gázgyár megváltása lehetetlen, olyan óriási hálózat van itt a megváltás ellen. Akkor én is felszóltam és megnyugtattam a képviselő urat, hogy meglesz a gázgyár megváltása, mert tudtam, hogy a polgármester költötte magát a gázgyár megváltásához. Beszéljek-e a gázgyári befolyásokról? Az óriási erőből, melyet a gázgyár mindenkor tanusított? És mindezeknek a hatalmas vállalatoknak befolyása nem ismeretes a kormánytól? Ezek a kommunizációs törekvések a gázgyár megváltásánál is a legheroikusabb küzdelem felváltották. Azon alkalmakkor a közgyűlés többsége

A legnagyobb mértékben bebizonyította, hogy minden befolyással, minden megkönyvkezesi törekvéssel szemben erélyesen helytáll és teljesen intakt. Ez a gázgyári ütközet mutatta a legjobban, hogy miféle erő kellett ahhoz, hogy mi nagy pénzügyi hatalmakkal szemben is megvalósítsuk a kommunizálás politikáját. És mindez el van felejtve, mert Hézsér és Dénes urak elsöprik a multat! Miattuk az évtizedes küzdelem el van felejtve! Kiveszett az emlékezetből, hogy a vaskalapos-ság helyébe erőteljes szociális politika jött, és hogy a főváros ma már oly kérdéseket old meg, aminkről azelőtt nem is álmodtunk. Hogy ma már van szociális politika, lakás-ügy stb. stb., amiket a főváros a megoldás felé vitt. El van felejtve, hogy a főváros új politikája minő tág perspektívát nyitott meg. Azelőtt ideálként volt odaállítva a napról-napra való közigazgatás, midőn minden bérbe volt adva. Akkor minden teljesen rendben volt. Nálam is rendben lehet minden a háztartásban, ha otthon nem csinállok semmit, hanem mindent kiadok bérbe s csak a bérösszeget szedem be.

Ilyen rend volt az előtt: a közgyűlésnek annak idején mindent, ami hasznos volt és jövedelmet hozhatott volna, kiadott a kezéből, bérbe. Az volt a gáncsolók szerint a magas színvonalon álló közgyűlés, amelynek emlékeim, ha becsületesen gondolkozunk, csak el kell borongani és szégyenkezni. A házi kezelés tényét nem lehet kompromittálni, se egyik, sem másik bűnös ember vétké miatt, se egyik vagy másik hanyag tisztviselő kontrol-mulasztása miatt. Nekünk, mikor a házi kezelést valósítottuk meg, a korrupció kiirtása volt célunk, mert láttuk, hogy voltak hatalmas vállalatok, amelyek a közgyűlés lelkületére is befolyással voltak. És sajnos, a korrupció meglesz mindaddig, míg csak az utolsó társaság is ki nem vonul a közgyűlési teremből. (Igaz, ugy van!) És míg egyetlen hatalmas társaság kezében levő monopólium lesz. Mikor a házi kezelés elvét propo-náltuk, nem azért tettük ezt, hogy házi tola-fokat neveljünk. Mikor a dolgokat szóvá tesszük, az intézményeket kell nézni, amelyek örökkévalóságra vannak hivatva, nem pedig az emberekre. A gondolat és intézmény jó, helyes és tisztas marad, ha beestelen, nem arra való és hanyag emberek furakodnak is be. Ezekből az egész irányzat kompromittálására következtetést vonni nem lehet, különösen nem lehet kompromittálni azokat, akik nyugodtan elmondhatják, hogy mindenkor kiállják a versenyt a becsület dolgában, bárkivel és se purifikátorok, se oligarchák becsületbeli kioktatására nem szorúlnak. Én szeretem és becsülöm Fényes László barátomat és Eszterházy Mór gróf képviselő-társamat, de kijelentem, hogy soha oly önfelédtt pillanatom nem volt, mikor magamat kevésbé becsületesnek tartottam volna náluknál. Én a purifikálás mesterségét szintén értem, tehát nem szoruló kioktatásra és mondhatom, hogy nagyobb emberek nyakcsigolyájára maradt kezem között, mint Hézsér és Dénes uraké. Ők nyugodtak lehettek volna, ha ez urak nyakcsigolyáit rám bízta volna, elbántam volna velük én is „lege artis”. Visszatérve az üzemek dolgára, arra nézve, hogy mily mértékben lehet bennünket, közgyűlési tagokat felelősségre vonni, megemlítem, hogy az üzemekre semmi befolyásunk nincs. A kormány és a tanács azon állásponton vannak, hogy az üzemek a tanács vagyongazdálkodási hatásköréhez tartoznak. A befolyás növelését illetőleg első ütközetünk a gázgyárnál volt. 1910-től kezdve jó ideig nem is volt gázgyári szabályzat. A többi üzem is teljesen a tanács hatáskörébe tartozik, elegendő befolyásunk nincs. A háború megakadályozott bennünket, hogy az üzemek dolgában akcióhoz fogjunk.

Vázsonyi beszéde többi részében foglalkozott azzal, hogy Feleki Béla 1915-ben határozati javaslatot terjesztett elő az üzemek helyesebb kezelése céljából. Ekkor azonban a célt nem érték el. Anomália, hogy nagyfontosságú ügyeket a közgyűlés nélkül intéznek el. Az üzemek kezelése a bizottság előtt teljes sötétségben van. A közgyűlésnek befolyást kell engedni. A tanácsnokok túl vannak terhelve, Buzay is túl volt halmozva. A polgármester iránt a kormányzat részéről bizalmatlanság nyilvánul meg, az ő megke-reülésével rendelték el a bünyvizsgálatot a bűnös tisztviselők ellen. A bajok kufforrása, hogy a város üzleteinek soha nincs gazdája. A közgyűlés tagjaira irányuló sértések a polgármestert is érik. Felhívta a polgármestert a bűnösök megbüntetésére, a visszaélések megszüntetésére, az üzemek rendben tartására.

Beszédét így fejezte be: Bennünket vádol-

nak, leköpnék, szidalmaznak, de ha kell nekik valami, akkor mégis a fővárosba jönnek, tehetetlen embereket a fővárosba akarják elhelyezni, a buta rokonaikat nemkülönben. Valósággal tápintézetet csináltak a fővárosból, amelyet kizsarolva és kihasználva pellengérré akarnak állítani.

Vázsonyi fejtegetéseit zajos éljenzései és tapssal fogadták a bizottság tagjai.

Utána Bárczy István dr. polgármester és mások szólaltak fel.

Bárczy István dr. polgármester mindenekelőtt a Zita-kórház és a műszerüzem botrányainak előzményeit ismertette. A Zita-kórházban aránylag jó ellátási viszonyok vannak. Mind a két ügyben Fényes László tett feljelentéseket. A fegyelmi vizsgálatot már elrendelte, Dénes vagyona biztosítási végrehajtást rendelték el. A legnagyobb baj az volt, hogy az a személyzet, mely a műszerüzem felügyeletére volt hivatva, nem teljesítette kötelességét. Buzay tanácsnok jelentése szerint Dénes kiváló ember volt s csak előnyére szolgált az üzemnek. Nincs más hátra, mint a visszaélések szigorú megtorlása. Hogy az ellenőrzésre hivatottak nem vették észre a visszaéléseket, az szomorú és meglepő. Erről azonban a polgármester nem tehet. Kitért Fényes Lászlónak ez ügyben való szerepére, a vele folytatott értekezésekre s Vázsonyi beszédének ama részére, mely szerint a kormány bizalmatlanságot táplál iránta. Az a körülmény, hogy helyettes főpolgármester is, nem akadály, hogy a kormányzatnak vonatkozó szavaira reflektáljon. A városi polgárság helyzetéről szólva, annak támogatását sürgette; a városi polgárságot nem szabad az általános politikának szétlagozni. Szükség van a közgyűlés hatáskörének kiterjesztésére; a bizottsági tagoknak ne csak ellenőrzési és bírálati joguk legyen, hanem módjuk legyen az alkotó munkában való részvételre is. Kijelentette végül, hogy az üzemek dolgairól az októberi közgyűlésnek részletes jelentést fog tenni.

Preyer Hugó szerint az egész ügy nem tartozik szorosan a bizottság elé.

Bárczy polgármester megjegyezte, hogy csak azért tért rá az ügyre, mert azt itt szóvá tették, ő tehát nem térhetett ki a nyilatkozat elől.

A bizottság ezután áttért a napirenden levő tárgyra.

## TÁVIRATOK.

### Ujabb felkelés Mexikóban

Bern, szeptember 26. A „Petit Parisien” szerint Mexikó helyzete katonai, gazdasági és politikai tekintetben egyre rosszabbodik. A fölkelés Carranza kormánya ellen a későbbjező gazdasági helyzet miatt az ország belsejében egyre nagyobb mértékben terjed.

## NAPIHIREK.

### Az idő.

#### A Meteorológiai Intézet jelentése.

Hazánk időjárásában lényeges változás nem történt. A hőmérséklet maximuma 21 C. fok volt Temesvárott, minimuma -3 C. fok Késmárkon.

Néhány külföldi állomás reggeli hőmérséklete: Bécs 5 C., Lemberg 4 C., Berlin 11 C., Brüsszel 14 C., Stockholm 8 C., Szerajevó 6 C., Szófia 6 C. fok.

Jóslat: Az időjárásban lényeges változás nem várható.

Sürgönyjóslat: Változás nem várható.)

A mai déli hőmérséklet Budapesten 14.2 C. fok volt.

#### Vozary főmérnök jelentése:

Szeptember 26. déli 12 óra. A tegnapi jelentésem arról szólt, hogy egy kis folt eltűnedezni kezd a napon. Az a folt egészen eloszlott. A nap képe foltmentes. A felhőzet, mint azt jeleztem is, mindenfelől alakulóban van. Már reggel jelentek meg nyugatról a pirro-stratusok, vagyis ritkább pehelyfelhők. Most már alto-stratusokká, vagyis sűrű pehelyfelhőkké alakultak, amelyek legelőbbire az időváltozás előjelei. A felhőzet fejlődése fokozatosan tovább várható. Az időjárás különösen harmincadika körül hűvös, szeles kisebb-nagyobb mérvben csapadékossá vált. A villamos

áramot szolgáltató induktor javítása miatt egyelőre az időjárást Budapest és környékére sem tudom szabályozni. Vozary Pál.

#### Mi lesz holnap? Szerda, szeptember 27.

Róm. kath.: Kozma és D. vt. — Protestáns: Kozma és D. — Görög-orosz: Szept. 14. Kereszt felm. — Izraelita: (5676) Elul 29. — Nap két reggel 6 óra 54 perckor, nyugszik este 6 óra 47 perckor. — Hold két reggel 6 óra 3 perckor, nyugszik délután 5 óra 25 perckor.

— Adományok az erdélyi menekültek részére. Stepkovszky Sándor gör. kath. lelkes Bodrogszerdahelyről hívei és a község lakosai között eszközölt gyűjtés eredményeképpen 200 koronát küldött egy sok tagú menekült székely család részére. Ezenkívül kapunk az erdélyi menekültek részére Mészáros Károly budapesti Lipót-köruti ékszerésztől 20 koronát és Grossmann Ferenc uradalmi erdészttől Kőhányásról 20 koronát.

A Győri Kereskedelmi Alkalmazottak Egylete az erdélyi menekültek javára ifj. Kárpáti Endre rendezése mellett kabarét rendezett a színházban. A tisztia jövedelem 452 korona, amelyet a menekültek felségélyezésére fordítottak.

— Kitüntetés. A király Cholnoky Ferenc dr. veszprémi törvényszéki- és fogházorvosnak, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— A távirati díjak felemelése. A Kereskedelemügyi miniszter elrendelte, hogy e hónap 28-ától kezdve, vasárnap és ünnepnapok kivételével, a délutáni négy órától esti kilenc óráig feladásra kerülő, nem sürgős magántávíratok után valamennyi táviró és távbeszélő hivatalnál a rendezési díjra díjra felül egy korona pótdíj fizetendő. Az esti kilenc órától reggeli hét óráig terjedő időben, továbbá vasárnap és ünnepnapokon a napok bármely órájában valamennyi hivatalnál csak sürgős magántávíratokat lehet feladni, amelyek után háromszoros távirati díjat kell fizetni. Sürgős táviratokért az előbb említett egy korona pótdíj nem jár. E rendelkezések mind a belföldi, mind a külföldi táviratforgalomra vonatkoznak, azonban az állami és a hírlaptávíratokra nem terjednek ki.

— Rendelet a megszállott területek lakóinak jogállásáról. A hivatalos lap mai száma rendeletet közöl, amely az osztrák-magyar haderő, vagy valamely szövetséges állam haderője által megszállott és katonai vagy polgári igazgatás alatt álló területek honosainak jogállásáról intézkedik. Eszerint az osztrák-magyar haderő, vagy valamely szövetséges állam haderője által megszállott és katonai vagy polgári igazgatás alatt álló területeken állandóan lakó ottani belföldiek (e területek honosai) mindaddig, míg a viszonyosság e részben az illető területtel fennáll, a magyar szent korona országainak bíróságai előtt jogaik érvényesítése tekintetében a magyar állampolgárokkal egyenlő elbánásban részesülnek. A viszonyosság fennállását hivatalos közlemények igazolják. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Végrehajtása iránt az illetékes miniszterek rendelkeznek, Horvát-Szlavonországokban az ottani önkormányzat körében a bán intézkedik.

— Pétervárott lesz az első békekiállítás. Luganóból jelentik, hogy az orosz technikai társulat a béke első tavaszára nemzetközi iparkiállítást hirdet Pétervárott.

— Rabló az emeleten. Pintér Lajos kifutóiu panaszi tett a főkapitányságon, hogy e hó 21-én az Andrássy-ut 1. számú ház negyedik emeletén a lépcsőházban egy ismeretlen katonaruhába öltözött férfi megszállotta és a nála levő pénz átadását követelte. Amikor Pintér ezt megtagadta, az ismeretlen revolvert fogott rá. Ettől Pintér annyira megijedt, hogy elájult. Mire magához tért, kiderült, hogy támadója a táskájából kivett százhétven koronát. A rendőrség a nyomozást megindította.

## FOGAK

szájpadlás és gyökéreltávolítás nélkül, 10 évi jóállással. Arany koronák és arany hídakat legújabb amerikai módszer szerint készít.

## GROSSMANN S.

és fogorvos: Dr. GÁR H. F.

Budapest, csak Erzsébet-körút 50. l. emelet. Foghuzás teljesen fájdalommentesen, tartós fogtömések. Körsekelt árak. — Vidékiek 24 óra alatt kielégíttetnek.